

Lokale læreplaner Grunnskolen

Fag:	KRLE
Årstrinn:	5.-7. trinn

Fagets relevans og sentrale verdier

KRLE er et sentralt fag for å forstå seg selv, andre og verden rundt seg. Gjennom kunnskap om ulike religioner og livssyn skal elevene utvikle evne til å leve i og med mangfold i samfunns- og arbeidslivet. KRLE skal gi øvelse i etisk refleksjon og bidra til å utvikle elevenes dømmekraft i hverdagen og i møte med samfunnsutfordringer.

Alle fag skal bidra til å realisere verdigrunnlaget for opplæringen. I KRLE behandles verdispørsmål på bakgrunn av kunnskap om religiøse og filosofiske tradisjoner og ideer og gjennom utforskning av slike tradisjoner og ideer. Elevene skal bli kjent med verdiene som skolen og samfunnet bygger på, og hvordan de er forankret i ulike religioner og livssyn. Dette er verdier som respekt for menneskeverdet og naturen, åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet. Faget skal bidra til å gi elevene innsikt i kristen og humanistisk arv og tradisjon og i hvordan disse har endret seg gjennom historien. Faget skal gi elevene kunnskap om menneskerettighetene og bevissthet om menneskeverdet som grunnleggende verdi, og det skal legge til rette for gjensidig respekt, toleranse og demokratisk medvirkning.

Opplæringsloven legger føringer for at kristendom, andre verdensreligioner og livssyn skal presenteres på en objektiv, kritisk og pluralistisk måte i undervisningen.

I tillegg er det andre krav til faget som følger av lovens § 2-4. Undervisninga i faget kristendom, religion, livssyn og etikk og § 2-3 a. Fritak fra aktiviteter m.m. i opplæringen.

Læreplanen i KRLE legger til rette for at kristendom, jødedom, islam, buddhisme, hinduisme, sikhisme, nyreligiøsitet og livssynshumanisme kan behandles både enkeltvis og i sammenheng. Til sammen skal elevene bli godt kjent med bredden av religiøse og ikke-religiøse livssyn. Om lag halvparten av undervisningstiden i faget skal brukes på kristendomskunnskap.

Lokale læreplaner

Grunnskolen

Kjerneelementer

Kjennskap til religioner og livssyn

Faget skal gi kunnskap om og forståelse for kristendom og andre religioner og livssyn lokalt, nasjonalt og globalt og på individ-, gruppe- og tradisjonsnivå. Elevene skal også få innsikt i hvordan kristendom og andre religioner og livssyn inngår i historiske prosesser og henger sammen med samfunnsendringer og kulturarv. Elevene skal bli kjent med mangfoldet av religioner og livssyn, og med de ulike tradisjonenes indre mangfold. Faget skal gi grunnlag for refleksjon over majoritets-, minoritets- og urfolksperspektiver i Norge.

Utforsking av religioner og livssyn med ulike metoder

Elevene skal undersøke og utforske kristendom og andre religioner og livssyn som sammensatte fenomener gjennom bruk av varierte metoder. Deres forståelse av religioner og livssyn utdypes og utfordres gjennom analyse av og kritisk refleksjon over kilder, normer og definisjonsmakt. Kjennskap til ulike syn på og definisjoner av religioner og livssyn inngår i kjerneelementet og er vesentlig for å forstå og håndtere mangfold.

Utforsking av eksistensielle spørsmål og svar

Faget handler om ulike måter mennesker har nærmet seg spørsmål om mening, identitet og virkelighetsbilde gjennom religioner, livssyn, etikk og filosofi. Faget skal gi rom for refleksjon, filosofisk samtale og undring ved å utforske eksistensielle spørsmål. Elevene skal også kunne forholde seg til spørsmål det er dyp uenighet om.

Kunne ta andres perspektiv

Faget skal gi elevene mulighet til å utvikle egne synspunkter og holdninger i møte med andre gjennom innenfra- og utenfra-perspektiver og gjennom dialog og refleksjon over likheter og forskjeller. På den måten skal faget bidra til at elevene utvikler interesse og respekt for hverandre uavhengig av kulturell, sosial, religiøs eller livssynsmessig bakgrunn. Faget skal bidra til at elevene utvikler mangfoldskompetanse. Samiske perspektiver inngår. Temaer knyttet til kjønn og funksjonsevne inngår også.

Etisk refleksjon

Elevene skal kunne identifisere etiske dilemmaer og drøfte moralske spørsmål ved hjelp av egen erfaringsbakgrunn, evne til innlevelse og ulike etiske modeller og begreper. Etisk refleksjon gir mulighet til å håndtere store og små spørsmål, konflikter og utfordringer med betydning for skolesamfunnet, hverdagslivet og det globale samfunnet. Filosofiske tenkemåter gir elevene redskaper til å analysere argumentasjon og påstander.

Lokale læreplaner

Grunnskolen

Tverrfaglige temaer i faget

Folkehelse og livsmestring

I KRLE handler det tverrfaglige temaet folkehelse og livsmestring om at elevene skal få utforske eksistensielle spørsmål og svar. Arbeidet med faget gir elevene kunnskap om menneskeverdet og hvordan dette forankres i ulike religioner og livssyn. Faget bidrar til å utvikle elevenes evne til å reflektere over etiske spørsmål og problemstillinger som gjelder identitet, kjønn, seksualitet og psykisk helse.

Demokrati og medborgerskap

I KRLE handler det tverrfaglige temaet demokrati og medborgerskap om at elevene skal delta i etisk refleksjon og få øvelse i å innta ulike perspektiver. KRLE bidrar til å styrke elevenes evne til å håndtere utfordrende spørsmål og være åpne for andres synspunkter i et mangfoldig samfunn. Gjennom å delta i etisk refleksjon blir elevene i stand til å problematisere makt og utenforskap og til å stille spørsmål ved gjengse normer.

Bærekraftig utvikling

I KRLE handler det tverrfaglige temaet bærekraftig utvikling om at elevene skal utforske eksistensielle spørsmål og delta i etisk refleksjon over naturen og menneskets plass i den. Dette innebærer at elevene kan reflektere over hvordan menneske, miljø og samfunn påvirker hverandre, og over hvordan de kan ta ansvarlige valg.

Grunnleggende ferdigheter i faget

Muntlige ferdigheter

Muntlige ferdigheter i KRLE innebærer å kunne lytte til, fortelle om, presentere og samtale om faglige emner, og å kunne argumentere for egne synspunkter og innta ulike perspektiver. Muntlige ferdigheter innebærer også å bruke fagspesifikke begreper til å utforske, drøfte og reflektere over fagets kunnskapsområder. Muntlige ferdigheter innebærer dessuten å kunne uttrykke ulike meninger og argumentere for disse ved hjelp av filosofiske samtaleformer og filosofisk samhandling og refleksjon. Utviklingen av muntlige ferdigheter går fra å kunne samtale om et emne til å kunne presentere og drøfte komplekse faglige problemstillinger. Dette innebærer i økende grad å kunne bruke fagbegreper til å uttrykke og vurdere egen forståelse. Muntlige ferdigheter innebærer også å gradvis utvikle evnen til å lytte til andre.

Lokale læreplaner

Grunnskolen

Å kunne skrive

Å kunne skrive i KRLE innebærer å kunne bruke skrift- og billedspråk til å kommunisere og til å utvikle kunnskap om religioner, livssyn og etikk. Ferdigheten omfatter også å kunne utforske ulike syn og argumentere for og imot ulike standpunkter. Det omfatter også å kunne bruke fagspesifikke begreper i skriftlig arbeid og å kunne vurdere egen læring i arbeid med faglige tekster. Utviklingen av det å kunne skrive i faget går fra å kunne fortelle og beskrive til å kunne utforske faglige problemstillinger. Dette innebærer at elevene i skriftlige arbeider gradvis tar i bruk fagspesifikke begreper og ulike kilder for å utvikle kompetanse til å vurdere egen læring i arbeid med faglige tekster.

Å kunne lese

Å kunne lese i KRLE innebærer å oppleve og forstå ulike religiøse og filosofiske tekster. Det omfatter også å reflektere over og tolke tekster, illustrasjoner, symboler og andre uttrykk. Videre innebærer det å sammenligne og systematisere informasjon og vurdere kilder kritisk. Utviklingen av det å kunne lese i KRLE går fra å kunne forstå innholdet i enkle tekster til å kunne analysere og vurdere form og innhold i komplekse tekster. Dette innebærer i økende grad å forstå fagbegreper og å kunne finne, bruke og vurdere ulike kilder til informasjon.

Å kunne regne

Å kunne regne i KRLE innebærer å kunne bruke og forstå tidslinjer i møte med framstillinger av religioner og livssyn. Det innebærer også å forstå hvordan statistikk og tabeller kan brukes. Utviklingen av det å kunne regne i faget innebærer i økende grad å kunne forstå og reflektere over statistisk materiale og tabeller.

Digitale ferdigheter

Digitale ferdigheter i KRLE innebærer å kunne bruke digitale ressurser i eget skapende arbeid. Det omfatter også å kunne innhente informasjon om religioner og livssyn fra digitale kilder og tolke og kritisk vurdere informasjonen. Utviklingen av digitale ferdigheter i faget går fra å bruke enkle sammensetninger av tekst, lyd og bilder til å kunne lage og vurdere sammensatte digitale produkter for framstilling av faglige temaer. Digital dømmekraft utvikles gradvis gjennom økende grad av etisk refleksjon over hvordan digitale ressurser brukes.

Lokale læreplaner

Grunnskolen

Kompetansemålene

For beskrivelser av kjerneelement, tverrfaglige tema og grunnleggende ferdigheter – se innledning

Mål	Kjerneelement	Tverrfaglig tema	Grunnleggende ferdigheter (primærferdighet(er))	Trinn
Gjøre rede for historien til kristendom og andre religioner og livssyn i Norge, inkludert samers og nasjonale minoriteters religions- og livssynshistorie	Kjennskap til religioner og livssyn Utforsking av religioner og livssyn med ulike metoder Kunne ta andres perspektiv	Demokrati og medborgerskap	Ulike ferdigheter: -Muntlige ferdigheter -Å kunne skrive -Å kunne lese -Å kunne regne -Digitale ferdigheter	6.
Beskrive og presentere noen sentrale rituelle praksiser og etiske normer i kristendom	Kjennskap til religioner og livssyn Utforsking av religioner og livssyn med ulike metoder Kunne ta andres perspektiv		Ulike ferdigheter	5.
Beskrive og presentere noen sentrale rituelle praksiser og etiske normer fra østlige og vestlige religioner og livssynstradisjoner	Kjennskap til religioner og livssyn Utforsking av religioner og livssyn med ulike metoder Kunne ta andres perspektiv		Ulike ferdigheter	5.
Utforske og sammenligne tekster og materielle uttrykk som kilder til kunnskap om kulturarv knyttet	Kjennskap til religioner og livssyn Utforsking av religioner og livssyn med ulike metoder		Ulike ferdigheter	7.

Lokale læreplaner

Grunnskolen

til kristendom og ulike religions- og livssynstradisjoner				
Utforske og samtale om mangfold både innenfor kristne trossamfunn og andre religionssamfunn	<p>Kjennskap til religioner og livssyn</p> <p>Utforsking av religioner og livssyn med ulike metoder</p>		Ulike ferdigheter	5., (6.,7.)
Bruke fagbegreper i arbeidet med religioner og livssyn	<p>Kjennskap til religioner og livssyn</p> <p>Utforsking av religioner og livssyn med ulike metoder</p> <p>Etisk refleksjon</p>		Ulike ferdigheter	5., (6.,7.)
Gjøre rede for ulike syn på barndom, familie og samliv i religioner og livssyn	<p>Kjennskap til religioner og livssyn</p> <p>Utforsking av eksistensielle spørsmål og svar</p> <p>Kunne ta andres perspektiv</p> <p>Etisk refleksjon</p>	<p>Folkehelse og livsmestring</p> <p>Demokrati og medborgerskap</p>	Ulike ferdigheter	6.
Bruke filosofiske tenkemåter i samtale og undring	<p>Utforsking av religioner og livssyn med ulike metoder</p> <p>Utforsking av eksistensielle spørsmål og svar</p>		Ulike ferdigheter	5. (6., 7.)

Lokale læreplaner
Grunnskolen

	Kunne ta andres perspektiv Etisk refleksjon			
Samtale om og formidle etiske ideer fra sentrale skikkelser i religiøse og livssynsbaserte tradisjoner	Kjennskap til religioner og livssyn Utforsking av eksistensielle spørsmål og svar Etisk refleksjon		Ulike ferdigheter	5.
Samtale om og formidle etiske ideer fra sentrale skikkelser i filosofihistorien	Utforsking av eksistensielle spørsmål og svar Etisk refleksjon		Ulike ferdigheter	5. (6., 7.)
Utforske og beskrive egne og andres perspektiver i etiske dilemmaer knyttet til hverdags- og samfunnsutfordringer	Kunne ta andres perspektiv Etisk refleksjon	Folkehelse og livsmestring Demokrati og medborgerskap	Ulike ferdigheter	6.
Reflektere over eksistensielle spørsmål knyttet til menneskets levesett og levkår og klodens framtid	Utforsking av eksistensielle spørsmål og svar Kunne ta andres perspektiv Etisk refleksjon	Bærekraftig utvikling Demokrati og medborgerskap	Ulike ferdigheter	5. (6., 7.)
Gjøre rede for hva menneskerettighetene innebærer	Kjennskap til religioner og livssyn	Demokrati og medborgerskap	Ulike ferdigheter	6.

Lokale læreplaner

Grunnskolen

for urfolks rettigheter, for ytrings- og religionsfrihet og religiøse minoriteters situasjon i Norge	Kunne ta andres perspektiv Etisk refleksjon			
--	--	--	--	--

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse i faget. Elevene viser og utvikler kompetanse i KRLE på 5., 6. og 7. trinn når de undersøker og forstår religioner og livssyn og reflekterer over eksistensielle og etiske spørsmål. Kompetanse kommer fram når elevene viser innsikt i hvordan religioner og livssyn inngår i historiske prosesser nasjonalt. Videre viser og utvikler elevene kompetanse når de bruker sentrale begreper i faget. De viser og utvikler også kompetanse når de i samtaler og meningsbrytninger uttrykker egne meninger og viser at de kan ta ulike perspektiver.

Læreren skal legge til rette for elevmedvirkning og stimulere til lærelyst gjennom muntlige, skriftlige, praktiske, og digitale måter å arbeide med KRLE-faget på. Læreren og elevene skal være i dialog om elevenes utvikling i KRLE. Elevene skal få mulighet til å prøve seg fram. Med utgangspunkt i kompetansen elevene viser, skal de få mulighet til å sette ord på hva de opplever at de får til, og hva de får til bedre enn tidligere. Læreren skal gi veiledning om videre læring og tilpasse opplæringen slik at elevene kan bruke veiledningen for å utvikle kunnskap om og forståelse for kristendom, andre religioner, livssyn og etikk.

Kilde: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/> (hentet 07.08.20)

Læreplanen er utarbeidet av skolene i Grimstad. Koordinator for arbeidet: Maria Kylland